

Styreuavhengighet

INNLEGG Likestilling

Uavhengige styre og mangfoldige styre lovpriser i DN 13. mars av Thoranna Jonsdottir og Adalsteinn Leifsson. De mener dessuten at kjønnskvoteerte styre er bra nettopp fordi dette øker uavhengigheten og mangfoldet. Jeg tror ikke dette argumentet holder. Selv ikke med Islands bankkollaps som sannhetsvitne, slik de to bruker. Jeg har fire motargumenter.

■ For det første er det ikke klart fra forskningen at styrekvaliteten øker med styremangfoldet. En nærliggende forklaring er at poenget er ikke mangfold i seg selv. Det sentrale er relevant mangfold ut fra styrets to hovedoppgaver, som er å rådgi og kontrollere. Gode styremøter er ikke allmøter der mange interessenter med noe på hjertet skal få sagt sitt.

Den sentrale mangfoldet i styret gjelder derfor ikke sosilogiske forhold som kjønn, etnisitet, alder, bosted eller språk. Det hjelper deg lite å ha annerledes bakgrunn hvis denne ikke gjør deg til en bedre rådgiver eller kontrollør enn andre styrekandidater. Og her tyder forskningen på at det er lite å vinne på tvunget kjønsmangfold, dvs. styrekvotering av norsk type.

■ For det andre er det ikke slik at jo mer uavhengig styret er, desto bedre er det. Det avgjørende er om uavhengigheten tjener styrets to hovedoppgaver, det vil si rådgiving og kontroll. Få styrekandidater er gode på begge, og ulike bedrifter trenger typisk ulik blanding av rådgivere og kontrollører. Et styre med stor uavhengighet og tilsvarende sterkt kontrollfokus kan derfor være best for bedrifter med passive eiere og illojal ledelse. Det kan derimot være ødeleggende for bedrifter med aktive familieeiere, som har større behov for råd enn kontroll.

Derfor er det til ettertanke at gjennomsnittlig andel rådgiver-spesialister i asa-styrene falt fra 53 prosent da kvoteringsloven kom i 2003 til 33 prosent da

OM
KVOTERING.
Professor
Øyvind Bøhren.

loven ble ufravikelig fem år senere. Det relevante mangfoldet kan ha blitt for lite fordi uavhengighetsgraden i styre flest er for høy.

■ Tredje motargument er at styrets uavhengighet er regulert allerede. Dette skjer gjennom Børsens anbefaling om at minst halvparten av styremedlemmene bør være uavhengige av ledelsen. Derfor er det både overflødig og lite treffsikkert å pålegge uavhengighet gjennom kjønnskvotering. Det måtte i så fall bare være hvis det ikke fantes uavhengige menn å velge fra. Slik er det jo ikke.

Mitt fjerde og siste argument mot tvungen uavhengighet skyldes at regulering ikke prøver å hjelpe eierne til å lage det bedriftsøkonomisk sett beste styret. Poenget er snarere å unngå det verste, det vil si sammenbrudd i eierstyringen, slik det skjedde hos Enron, Glitnir, Parmelat og Skandia. Island er her ekstremtilfellet fordi det samfunnsøkonomiske tapet ble så stort.

Styrereguleringen strammes gjerne til mange hakk etter slike kollapser, slik som Sarbanes-Oxley-loven gjorde i USA etter Enron. Derfor forstår jeg godt at Leifsson, styreleder i det islandske finanstilsynet, taler varmere for styre-uavhengighetens velsignelser enn jeg gjør.

Like fullt håper jeg vi er enige om at god styresammen-setning for bedrifter og land flest ikke bør dreie seg om å hindre det verste. Siktemålet må være å fremme det beste. Da kan det bære galt av sted å anse styre-uavhengighet som en dyd og kjønnskvotering som et middel.

■ *Øyvind Bøhren, professor ved Handelshøyskolen BI og leder Senter for eierforskning i Institutt for finansiell økonomi*